

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Roderik Meeder

‘Verplichte ethiekcursus voor accountants wenselijk’

‘Ik ben een accountant “in business”, zoals dat in ons jargon heet’, laat Roderik Meeder weten. ‘Dat betekent dat ik ooit ben opgeleid als openbaar accountant, maar inmiddels werkzaam ben in het bedrijfsleven. Bij een bank, om precies te zijn.’ Veel accountants werken uiteindelijk als controller, financieel directeur of in een andere managementfunctie.

‘Accountants, vooral zij die werken in de openbare accountantspraktijk, liggen al jaren onder vuur. Hun werk moet beter. Ze stonden erbij en keken ernaar, zo is in grote lijnen de kern van de kritiek. Ze controleerden de boeken van allerlei bedrijven en organisaties waar het ondertussen toch misging: Enron, Parmalat, Ahold en later Vestia, DSB Bank en Amarantis. Boekhoudfraudes, te grote derivatenportefeuilles en graaigedrag aan de top. En de accountant zei niks. De waarheid is vaak genuanceerder, want accountants zeggen van alles over de zaken die ze tegenkomen. Maar dat blijft meestal binnenskamers, omdat ze zich moeten houden aan hun geheimhoudingsplicht.’

‘Een accountant moet integer, objectief, deskundig en professioneel zijn. Dat geldt ook voor accountants in business. Ze moeten hun rug recht houden en staan voor hun professionele oordeel, zelfs als hun werkgever ze onder druk zet om zaken wat gunstiger te presenteren dan eigenlijk zou moeten. En dat gebeurt in de praktijk geregeld. Recent

FOTO: MARJA BROUWER-FRANKEN

RODERIK MEEDER (1965)

Voorzitter bestuur ledengroep Accountants in Business bij de NBA, de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants.

onderzoek bewijst dat ruim een derde van de controllers door hun werkgever onder druk wordt gezet om gunstiger winstcijfers te presenteren. Dat is voor een controller of financieel manager niet altijd makkelijk. Je moet stevig in je schoenen staan en de confrontatie aan durven gaan. Vasthouden aan je eigen standpunten, vertrouwen op je professionele kennis. En dat terwijl je in dienst bent van de onderneming. Kies je dan voor je professio-

nele mening, of toch liever voor de zekerheid van het kunnen betalen van je hypotheek? Hoe sterk en objectief kun je zijn, als je salaris mede wordt bepaald door de hoeveelheid winst die je werkgever maakt?’

‘Veel bedrijven waar controllers en andere accountants werken hanteren hun eigen gedragscodes, waarin eerlijkheid, vertrouwen, ethiek en integriteit vaak centraal staan. Dat lijkt mooi, maar het gaat mis als er met name binnen de top van zo’n onderneming de hand mee wordt gelicht. En voorbeelden daarvan zijn er helaas legio.’

* * *

‘Hoogleraar rechtsfilosofie Andreas Kinninging zei tijdens de jaarlijkse Accountantsdag in 2011 dat een rechte rug vraagt om deugden als moed, zelfbeheersing en rechtsheden, tegenwoordig vaak integriteit genoemd. “Met deze kwaliteiten kun je geboren zijn, maar ze blijken gelukkig ook leerbaar; je kan er beter in worden. Oefening baart kunst, ook hierin.” Dat de praktijk lastiger is, bewees Kinninging kort daarna zelf toen hij zijn zelfbeheersing verloor tegenover een journalist van PowNews. Maar toch: oefening baart kunst.’

‘Oefening baart kunst, en daarom worden alle accountants in business op dit moment verplicht om een training beroepsethiek te volgen, als onderdeel van een breder ethiekproject van hun beroepsorganisatie. Tijdens die training worden in alle openheid dilemma’s besproken waar deelnemers in hun dagelijkse praktijk mee worstelen. Dat gebeurt mede aan de hand van een assessment, waarmee ook je eigen witte vlekken zichtbaar worden. Dat werkt omdat ze met beroepsgenoten praten, die ook gebonden zijn aan hun geheimhoudingsplicht als accountant. De

onderlinge discussie helpt om zaken vanuit een ander perspectief te zien en opnieuw na te denken over wat wel of niet door de beugel kan. Zaken die eerder normaal leken (“Zo doen wij dat bij ons”), blijken dan ineens niet zo normaal als gedacht.’

‘Voor accountants in de openbare praktijk zijn veel praktijkhandreikingen beschikbaar, die hen helpen om bepaalde situaties op de juiste manier te beoordelen. Voor accountants in business ligt dat anders. Daarom is het goed dat ze elkaar helpen om kaders te stellen en hun ethisch besef aan te scherpen. Samen onderkennen ze dat de wereld niet zwart-wit is en mensen niet alleen maar goed of alleen maar slecht. Door die gedeelde ervaring worden ze zich meer bewust van hun ethisch handelen en hun verantwoordelijkheid in dat opzicht. Ze spreken collega’s weer aan op hun gedrag en durven vaste patronen te doorbreken, bijvoorbeeld door extra informatie te vragen, zaken van meer kanten te belichten of hoor en wederhoor toe te passen.’

* * *

‘Natuurlijk is er ook kritiek op een verplichte training ethiek. Het hoort in je opvoeding te zitten, een verplichte cursus is niet meer dan een bezweringsformule, zo schreef een gewaardeerde collega recent nog. Dat leverde weer een stevige onderlinge discussie op. En dat is wat mij betreft ook winst. Noem het dan maar verplichte bezinning, zoals een andere collega het uitdrukte. Bewust nadenken over je ethisch handelen is al een grote stap in de goede richting. Ook voor accountants in business, die soms een Enron, Parmalat, Ahold, Vestia, DSB Bank of Amarantis voor hun ogen zien ontstaan en dan in actie moeten komen.’